

Võ Nguyên Giáp

qua lời kể
của những
người thân

VIỆN
P.K.T

04092

72

* S K V 1 1 6 5 9 7 *

Nhà Xuất bản
Văn Hóa - Văn Nghệ

áo

959.704 092

V872

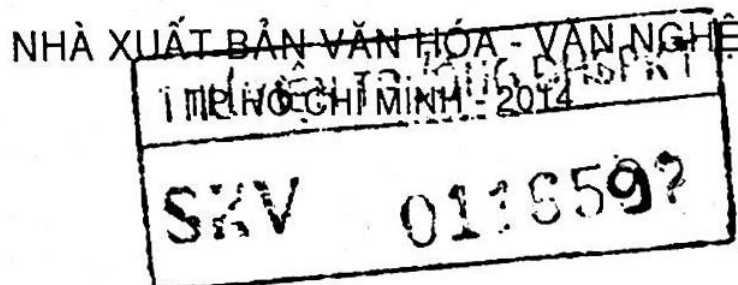
VÕ NGUYỄN GIÁP

qua lời kể của những người thân

ĐẶNG ANH ĐÀO

Tuyển chọn và giới thiệu

(Tái bản lần thứ nhất)

Lời giới thiệu

Đặng Anh Đào

Đã có rất nhiều cuốn sách thuộc mọi thể loại viết về Đại tướng Võ Nguyên Giáp và nếu làm một bức chân dung bằng các mảnh ghép như một họa sĩ đã thực hiện bằng 8.800 tấm hình của đại tướng, thì có lẽ số lượng các mảnh ghép bằng tác phẩm văn chương nhiều đến mức không thể kể xiết!

Cuốn sách này tiếp tục đi theo hướng vẽ nên một bức tranh chấm phá chân dung Võ Nguyên Giáp và nét độc đáo là nó gồm những mảnh ghép từ cái nhìn của các cộng sự chiến hữu gần gũi, bạn bè và người thân trong gia đình. Từ mối liên hệ riêng tư của người viết với nhân vật chính, những chi tiết được kể trong cuốn sách sẽ rất đa dạng, song đôi khi lại có sự trùng hợp, gặp gỡ. Điều này là tất nhiên, thế nhưng vẫn có trường hợp sự "gặp gỡ" ấy lại rất bất ngờ, nực cười. Ví dụ trong câu chuyện về anh Giáp tới gặp viên thống sứ Bắc Kỳ Châtel (vào năm 1936-1939), anh Phạm Hồng Cư kể lại: Đang ngồi, y đã đứng vụt dậy chỉ tay vào anh Giáp mà hét lên "Đặng Xuân Khu!" (tên thật của anh Trường Chinh)... Dẫu chưa hề biết chuyện này, nhưng trong một bài hồi ký gần đây, bản thân tôi (Đặng Anh Đào) đã kể lại lần đầu tiên gặp anh Trường Chinh, lúc ấy tôi còn là một đứa trẻ, nhưng

6 ❖ **ĐẶNG ANH ĐÀO** tuyển chọn và giới thiệu

lại rất ấn tượng về việc trông anh và anh Văn giống nhau như hai anh em!...

Trong khi sưu tầm các bài viết, chúng tôi chỉ làm việc sửa lại một vài lỗi về chữ nghĩa do đánh máy sai; sau đó cố gắng sắp xếp các bài theo một trình tự hợp lý nhất. Rút cục, tôi đã chọn trình tự thời gian (của lịch sử nhân vật) dẫu không thể nào tránh được ngã rẽ khác. Chúng tôi rất tiếc là đã có nhiều người thân viết về anh Văn, nhưng tác phẩm của họ đã in thành sách, nên không thể đưa vào cuốn sách này.

Chúng tôi vô cùng cảm ơn các tác giả đã hưởng ứng bằng những hồi ức sâu sắc, văn phong độc đáo. Cuốn sách được sinh động thêm do những tấm ảnh minh họa, dẫu đôi khi đã mờ nhòe vì thời gian. Chúng tôi cũng xin cảm ơn sự giúp đỡ của đại tá Nguyễn Huyền và đại tá Trịnh Nguyên Huân đã cung cấp cho chúng tôi một số tư liệu riêng và ảnh ở Văn phòng trợ lý của đại tướng; đại tá Kim Sơn cũng giúp cho một số tư liệu hiếm hoi. Chúng tôi cũng xin cảm ơn nhiếp ảnh gia Trần Hồng và Phùng Bắc vì những tấm ảnh thật độc đáo, song vẫn rất tiếc vì không tìm thấy được đầy đủ tên tác giả của những ảnh khác để gửi lời tri ân, và chú thích xuất xứ cặn kẽ hơn.

Thay mặt các tác giả đã tạo dựng nên những mảnh ghép của bức tranh này, chúng tôi xin cảm ơn chị Bích Ngân đã đề xuất ý tưởng cho chúng tôi về cuốn sách và hy vọng rằng nó sẽ đáp ứng một phần nào mong mỏi của Nhà xuất bản Văn hóa - Văn nghệ cũng như độc giả gần xa.

Mục lục

	trang
<i>Lời giới thiệu</i>	5
- Một tuổi hai mươi - Phạm Hồng Cư	7
- Đại tướng Võ Nguyên Giáp và thiếu sinh quân chiến khu 1 - Liên khu 10 - Nhiều tác giả	69
- Uống nước nhớ nguồn - Mai Sơn	90
- Hai mươi năm làm cận vụ cho tướng Giáp - Nguyễn Thúy Quỳnh	94
- Đại tướng Võ Nguyên Giáp: Tình nghĩa lớn và chi tiết nhỏ - Thiếu tướng Chu Phác	105
- “Bác Hồ” và “Anh Cả” Giáp - thầy và trò, nhà biên tập và nhà văn - Lady Borton	112
- Đại tướng Võ Nguyên Giáp - Trần Đăng Khoa	116
- Mừng Đại tướng Võ Nguyên Giáp đại thọ tròn 100 tuổi - Đại tá Nguyễn Huyền	130
- Chúc mừng anh Cả vượt trăm xuân! - Hoàng Minh Phương	138

- Tình cảm của Đại tướng Võ Nguyên Giáp dành cho ....
nhạc sĩ Văn Cao
  - **Thúy Băng** (kể) **Bích Thuận** (ghi).....161
- Tình bạn ngày đầu kháng chiến - **Nguyệt Tú** 168
- Sầm Sơn, một chiều sau cơn bão
  - **Đặng Thị Hạnh** 175
- Việt Bắc mờ xa - **Đặng Xuyên Như**.....185
- Phía bên kia thành cổ - **Đặng Anh Đào**.....197
- Người mang ký ức của trái tim - **Đặng Anh Đào** 226
- Trở lại Bao Biên - **Phạm Khắc Lãm** 244
- Thần tốc, thần tốc hơn nữa. Táo bạo, táo bạo hơn nữa
  - **Phạm Hồng Cư**..... 251
- Trò chuyện với người 20 năm là trợ lý của Đại tướng
  - **Phan Tùng Sơn** 254
- Sức mạnh của con người làm nên lịch sử
  - **Dương Trung Quốc** 260
- Nhớ và kể lại những điều đã ghi - **Ngọc Toàn** 266
- Phụ bản ảnh* 271

Khác với nhiều quyển sách viết về Đại tướng Võ Nguyên Giáp đã được xuất bản, quyển sách này là tập hợp những bài viết đầy cảm xúc của người thân trong gia đình Đại tướng, của những cộng sự gần gũi, của bạn bè... được chính bà Đặng Anh Đào - em vợ Đại tướng - trực tiếp tuyển chọn và giới thiệu.

- NXB Văn hóa - Văn nghệ

...Tôi nhìn thấy trong đôi mắt ấy tất cả những gì mà anh đã trải qua trong cuộc đời: những trận đánh, những quyết định khó khăn, nỗi thương xót đồng đội... Một tâm hồn đủ rộng để dành tất cả cho dân cho nước; nhưng trong tình cảm lại không bỏ sót một ai, anh không bao giờ quên một đứa cháu nhỏ ở xa trong một ngôi làng heo lánh. Còn đối với chị tôi, đó là mối tình đẹp nhất mà tôi được biết.

- Đặng Thị Hạnh,

em gái bà Đặng Bích Hà, phu nhân Đại tướng Võ Nguyên Giáp

... Anh sống khiêm nhường, bao dung, độ lượng, lắng nghe ý kiến, dân chủ bàn bạc, chan hòa, gần gũi, thương yêu cán bộ chiến sĩ, tôn trọng nhân dân, quan tâm đến gia đình, bạn bè, đồng chí. Anh sống trọng nhân nghĩa, trung thực, liêm khiết, gương mẫu. Đúng anh là một vị nhân tướng.

- Đại tá Nguyễn Huyền,

Trợ lý của Đại tướng Võ Nguyên Giáp

... Tôi có hai bài giảng yêu thích (mỗi lần về giảng dạy ở Mỹ), chính là hai mẩu chuyện về Hồ Chí Minh đã biên tập các bài viết của Võ Nguyên Giáp trên cả hai phương diện: người làm báo, và nhà sử học. Tôi thường nghĩ về hai mẩu chuyện này, và thường kể lại mỗi lần lên lớp ở Mỹ, vì chúng phản ánh những thời điểm có tình duyên đối đối với Võ Nguyên Giáp, một trong những tác giả nổi tiếng nhất.

- Lady Borton, Nữ nhà báo Mỹ

ISBN: 978-604-68-0972-2

9 786046 809722

Giá: 75.000 đ